

REVOLUTIE IN DE DERDE WERELD

Rotterdam, begin 1983

Goedenavond vrienden.

We zijn niet onwetend, we zijn niet onfeilbaar. Het is een oude formule, maar het is toch wel nodig. Denkt u alstublieft zelf na. Aan het weten in deze tijd moet u allemaal onthouden dat het verstandig is om je eigen fouten te maken dan de stomiteiten van een ander achterna te rennen. Heeft u morgen misschien nog iets aan. Maar een ander vraagt een onderwerp, er zijn zoveel onderwerpen die ik zou kunnen stellen, hebt u zelf een bijzondere voorkeur.

❖ *De revolutie in de derde wereld, China, Iran, Midden-Amerika en de rol van de Witten Broederschap en andere geestelijke krachtcentra.*

Hoeveel tijd hebt u, twee weken?

❖ *Vanavond niet.*

Nou, dan blijft het bij een heel kort overzicht, dat begrijpt u. Nou, dan laten we dan maar eens beginnen bij het begin. De zogenaamde revolutie in de derde wereld. Dat wat ik zeg: zogenaamd. In feite speelt zich eigenblijk overal een evolutionair proces af, dat door degene die het doormaken komt als revolutie wordt omschreven.

In de derde wereld hebben we te maken met mensen, die voor een groot gedeelte eigenlijk leven in iets wat voor u verleden is. Om u een voorbeeld te geven: toen de revolutie in Rusland uitbrak, leefde de gemiddelde rus op een wijze die rond 1700 in Europa verder gebruikelijk was. Wanneer we kijken naar China, dan kunnen we zeggen dat bij het begin van de revolutie van Tsjang Kai Chek - dus dat was lang voor de rode revolutie - de gemiddelde omstandigheden van de doorsnee chinees vergelijkbaar waren met die in Europa in ongeveer 1400, 1450. Wanneer we kijken naar de situatie zoals deze in vele Zuid-Amerikaanse landen bestaat, dan blijkt dat we hier te maken hebben met situaties, die herinneren aan respectievelijk soms 1300 soms tot 1800 toe. Die mensen zijn dus allemaal eigenlijk in ontwikkeling achter.

Ga maar naar Afrika toe. Daar ligt het nog weer anders. Daar zijn verschillen aan te duiden van meer dan 1500 jaar ontwikkeling tussen bepaalde stammen en de moderne wereld waarin ze uiteindelijk ook moeten gaan figureren.

Wanneer je je nu verder realiseert dat de westerse wereld altijd de neiging heeft gehad haar eigen systeem te beschouwen als het enig juiste en daardoor door te voeren compleet met een godsdienst, handelsgebruiken, standsindelingen, bezitsverhoudingen in al deze derde landen, zeg maar, dan wordt u duidelijk waarom er juist in al deze gebieden van die enorme spanningen moesten ontstaan. Deze spanningen zijn ten dele geestelijk, ten dele sociaal en grotendeels verder ook - laten we eerlijk zijn - economisch.

Wanneer je leeft in een land, waarin grote rijkdom eigenlijk de bron en basis is van alle aanzien, terwijl iedereen arm is, dan zul je als leider daarvan je toch als zo'n rijk man gedragen. Dan wil je in een echt gouden bed slapen, je laat een weg aanleggen, omdat jij in een rolls royce rond wil rijden e.d.

Let wel, dat zijn geen verhalen, dat is feitelijk gebeurd.

Dan is er verder natuurlijk in die oude tijd altijd een beetje, ja, ik wil niet zeggen roofridder mentaliteit geweest, maar het lijkt er toch wel op. Men ging uit van het standpunt dat degene, die de wapens heeft en de mannen om ze te bedienen, de macht heeft en daarmee het recht. Ook dit zien wij steeds weer doorgevoerd in al deze kleine landjes. En nu gaat het er niet om of te maken hebben met rechtse of linkse bewindhebbers. Ze zijn allemaal érgens precies hetzelfde. Ze reageren volgens een codex, die het westen allang ontgroeid is. Wie niet voor mij is, is tegen mij, is voor hen ongetwijfeld een grote waarheid. Maar wie tegen mij is, is gevaarlijk en wie gevaarlijk is, roei ik uit. Zo gaan ze dan verder.

En dan kan het westen zeggen: ja, maar er gebeuren zoveel grote wreedheden in die gevangnissen. En er gebeurt dit en er gebeurt dat. En men ziet over het hoofd dat dat eigenlijk voortkomt uit die hele mentaliteit zoals 'ie is gegroeid. Dat deze mensen ergens een hele grote afstand hebben overbrugd in uiterlijkheden zonder innerlijk een kans te hebben méé te groeien.

Wanneer u, daarmee geconfronteerd, u dan af gaat vragen wat geestelijke groepen daaraan kunnen doen, dan zal u duidelijk zijn dat een geestelijke groep in dergelijke gevallen nooit een aanpassing aan het geldende systeem van deze wereld kán bevorderen. Want zou men dit proberen, dan zou men in feite de ellende vergroten. Er moet gezocht worden naar iets, dat zich kan ontplooien, dat kan groeien naar een voor het volk psychisch, geestelijk en ook sociaal aanvaardbaar systeem.

U noemt China als een van die derde landen. Ik ben bang dat ik het niet helemaal met u eens ben. In de eerste plaats was China een oude beschaving, die nooit werkelijk zijn gehele beschaving verloren heeft door het westen of tegenover het westen. Maar het was wél een land, waarbij een zeer geringe bovenlaag leefde in feite op kosten van de ellende van de meerderheid. Dat was ook in Rusland het geval en er zijn nog wel andere landen, waar we dat kunnen vinden. Wat waren de kwaliteiten, die voor deze mensen belangrijk waren? Saamhorigheid, gebondenheid aan, zeg maar, de aarde, waarop ze leefden, aan de gemeenschap, waarop ze bij hoorden, sterke familiebindingen e.d. De systemen van Tsjang Kai Tjek waren uiteindelijk, zeg maar, generaalsystemen, dus militaire orde. Op zichzelf niet slecht, maar wel weer geneigd om dus stads- en machtsverschillen in stand te houden en daardoor in feite weer - voor het grote rijk zeer zeker - een grote hoeveelheid van ellende proletariaat te scheppen. Vandaar dat wij grote bewondering hebben gehad en eigenlijk nog hebben vaak voor Mao Tse Toeng. Een man, die ongetwijfeld zijn fouten had. Bijvoorbeeld zelf afkomstig uit, zeg maar, boerenfamilie, was hij te sterk gecentreerd op het platteland. En daarmee

kun je niet een staat opheffen dat ze mee kan spelen als wereldmacht met geïndustrialiseerde wereldmachten als de Verenigde Staten of ook de Sovjet Unie. Maar hij gaf één ding: hij gaf de saamhorigheid. Hij maakte het mogelijk dat de mensen zich sterk verbonden gevoelden met een bedrijf waar ze werkten. Of dit nu een of andere gemeenschappelijke boerderij was, een staalfabriek of iets anders. Hij bracht ze een nieuwe vorm van denken bij, waarbij de indisch/chinees altijd wel aanwezig moraliteit een andere en scherpere uitdrukking kreeg. Dit systeem, menselijk beschouwd een van de grootste sociale experimenten van de laatste 2000 jaar werd geestelijk gesteund, niet omdat het een grootmacht moest worden, maar omdat het de mogelijkheid gaf een zeer groot deel van de mensheid te brengen naar een grotere vrijheid van leven en denken, wat ze tot die tijd bezaten.

Het is voor u misschien onvoorstelbaar. Maar realiseert u zich dat zeer veel mensen minder rechten hadden dan een slaaf of een slaaf in de Middeleeuwen in Europa daar. Dat hele troepen mensen eenvoudig verhongerden, omdat de baas het koren voor zichzelf nodig had. Dat een overstroming niet de ramp was, die de bezitter trof, maar degenen, die werkten op zijn grond.

Want in zeer vele gevallen werd weinig of niets gedaan door autoriteiten of door de bezitters om die armen dan tenminste nog te helpen en in leven te houden. Ze moesten maar voor zichzelf zorgen. Om dit te veranderen was Mao Tse Toeng belangrijk. De culturele revolutie bijvoorbeeld was een poging van Mao om de revolutie te laten voortduren. Maar je kunt de storm niet laten voortduren. Er moet altijd een ogenblik van rust zijn en herstel. Daarom is het goed dat deze grote stuurman, zoals ze hem wel hebben genoemd, ook wel de grote voorzitter, uiteindelijk het veld heeft geruimd voor mensen, die een beetje anders denken. Mensen, die misschien wat ambtelijker zijn aan de ene kant - dat geef ik toe - maar die aan de andere kant dan toch ook meer horen bij industrie, bij stads-samenleving. Door deze omwenteling is er een éénheid, waarbij alles wat bereikt wordt in de grote centra, direct z'n terugslag heeft op iedereen. De verbondenheid die is geschapen, de saamhorigheid, is losgekomen van het familiebegrip en is gegroeid tot een gemeenschapsbegrip.

De godsdienst, die sterk bestreden is, wordt, zij het aarzelend, weer wat meer getolereerd. Daarbij gaat het mij niet in de eerste plaats om bijvoorbeeld christelijke kerken, die zichzelf heel vaak ontwikkelen tot in feite politieke machten, maar bijvoorbeeld de oude geschriften van Lao Tse, Kung Fu Tse en al die anderen, die vergeten waren, zijn weer in ere hersteld. De oude drama's en opera's, de oude literaire werken die een hele tijd als burgerlijk en verwerpelijk werden verdrongen, keren langzaam en voorzichtig weer terug in de gemeenschap. Het oude erfdeel gaat herleven, maar binnen een nieuwe gemeenschap met een nieuwe gemeenschapszin.

Het is duidelijk dat je dit overal zou willen doen. Maar niet overal bestaan er mogelijkheden daartoe. Al voor dat eigenlijk het maoïsme aan de macht kwam en de lange tocht volbracht was, is men begonnen vanuit de geest uit om een soortgelijke gemeenschapszin, vooral in bepaalde afgelegen provincies van India, tot stand te brengen. Er zijn daar dorpscommunes en gemeenschappen ontstaan, die zelf op dit ogenblik nog een welvaart met behoud van eigen cultuur en geestelijk leven mogelijk maken voor zeer vele mensen daar en gelijktijdig aan de armen daar een voorbeeld geven hoe je je zelf kunt helpen. Erg belangrijk.

De moeilijkheid is natuurlijk dat we in landen als Zuid-Amerika, ik noem er maar een paar, te maken krijgen met in feite geïmporteerde revolutie. Wanneer je kijkt naar het werk van bijvoorbeeld Che Guivarra, moet je toegeven: die man heeft ontzettend veel gedaan; hij heeft veel geofferd. Maar je moet je ook realiseren dat wat hij bracht voor een deel vreemd was aan de aard van de peones, waarop hij zich uiteindelijk zou moeten baseren om een verandering tot stand te brengen. Hij paste zich niet aan. En dat was ook weer begrijpelijk; Cuba had dus een veel sterkere Amerikaanse invloed ondergaan en het was vanuit déze beïnvloeding, deze gedachtenwereld, dat 'ie de mensen ging benaderen. Maar die mensen hadden een andere achtergrond. En dát is te weinig begrepen.

Wanneer we horen van wat er allemaal gaande is in Ecuador, in Bolivia, noemt u maar op, Argentinië en Brazilië trouwens net zo goed, dan is de westerling geneigd om het wijze hoofd te schudden en te zeggen: ja, maar moet dat nou zo. Wat zijn die mensen wreed of wat zijn ze laf ook wel of waarom doen ze dat nou niet anders? Je kunt niet in een jaar, de traditie van een paar honderd jaar ongedaan maken. Je kunt levensgewoonten van een aantal generaties niet binnen enkele jaren plotseling omkeren. Je kunt iemand, die altijd tevreden is geweest om gewoon voor een baas te werken op het land misschien nog zover brengen dat 'ie probeert iets voor zichzelf te doen. Maar je kunt hem zeker niet zover brengen dat 'ie zich gaat bezighouden met alle aspecten die met bedrijfsvoering te maken hebben. Hij kan misschien niet eens goed lezen of schrijven.

Wanneer je dat niet begrijpt, dan kun je ook niet begrijpen waarom de troepen van de gemeenschap, de guerilleros en anderen zo onmenselijk wreed zijn. Ze zijn eenvoudig datgene wat ze geworden zijn. In de oorlog in Vietnam heeft men gezegd dat zowel het uithoudingsvermogen als ook de wreedheid van de noordvietnamezen onvoorstelbaar is geweest. Men vergeet dat ze bijna dertig jaar achter de rug hadden. Hun hele leven was gebaseerd op die handigheid, op die wreedheid, op dat uithoudingsvermogen of ten onder gaan. En daarom hadden ze een veerkracht, die voor een westerse mens onvoorstelbaar is. Maar dat is in zeer vele landen het geval. Dat kun je net zo goed aantreffen in Afrika als in Zuid-Amerika. Dat zie, zij beperkter, ook in bepaalde delen van Zuid-Afrika. De geestelijke invloed die je daarvoor gebruikt, is er altijd een waarbij je probeert een zo groot mogelijke gemeenschapszin te kweken. Dat is het meest belangrijke wat er bestaat. Als er één verwerpelijke zin bestaat, dan is het de bekende slogan uit Engeland, daarna door de vakbonden onder meer: *I'm all wright Jack*: als het mij maar goed gaat. Het kun je niet goed gaan, als het een ander slecht gaat. En dát moet je leren begrijpen.

In een vaagheid van een hele natie, in de eerste plaats binnen het kader van de kleine gemeenschap, waarmee je te maken hebt. Je moet een zekere aansprakelijkheid durven dragen voor anderen. Dat wil niet zeggen dat je gelijkvormigheid behoeft af te dwingen. Maar je moet voor elkaar dat gevoel hebben: ik kan je niet helemaal in de steek laten, laat ik het zo zeggen. Wanneer we dit kunnen brengen, dan kunnen we óngeacht de religie altijd wel komen op dat punt, waarbij we zeggen: de werkelijkheid is de eenvoud van het leven, het weg doen vallen van allerhand schitterende bouwsels van plichten en rechten om daarvoor in de plaats de werkelijke menselijkheid weer te zetten. Het gedrag van een wezen dat gewaardeerd wil worden en dat daarom ook waardeert, dat geholpen moet worden en daarom ook hulp moet geven.

U zult zeggen: is dat nu zo belangrijk? Geestelijk gezien wel, want juist door dit leven met anderen word je zelf geestelijk rijper. Het is een proces dat grotendeels

emotioneel is. Je kunt dat niet eens helemaal redelijk verklaren. En wanneer je er psychologisch tegenaan gaat, dan blijven er altijd nog een aantal onverklaarbare tendensen over. Maar geestelijk gezien blijkt dat mensen, die een mate van aansprakelijkheid voor anderen gaan gevoelen, die leren om niet in de eerste plaats te gaan eisen of te oordelen, maar die proberen om te helpen en die hulp ook als vanzelfsprekend zelf aanvaarden, dan komen we ineens terecht in een wereld die de geestelijk zo belangrijke eenheid mogelijk maakt. Als u in een sfeer komt, dan zal die wereld voor u voor een groot gedeelte afhankelijk zijn van de wijze waarop u anderen kunt aanvaarden of anderen probeert te ontvluchten. Uw bewustwording, alle processen, die u doormaakt in die wereld, zijn afhankelijk van de manier, waarop u met anderen samenwerkt en daardoor voor steeds meer waarden open gaat staan.

Het is duidelijk dat zeer vele geestelijke groepen en zeker ook de Witte Broederschap, dit wetende, proberen vooral die kwaliteiten bij de mens te bevorderen. Er zijn een aantal dingen, waarmee wij het helemaal niet mee eens zijn en die op aarde op het ogenblik als uitermate progressief gelden. Wij vragen ons af waarom men voortdurend bezig is met onderdrukte minderheden, terwijl de meerderheid niet eens de kans krijgt om zichzelf te zijn. We vragen of je dan niet moet uitgaan van de wérkelijke gemiddelde behoeften, die rond je bestaan. En niet moet zoeken naar iets wat áfwijkt van die norm om dáár dan al je werk aan te besteden. Wanneer de gemeenschap gezond is, komen de minderheden vanzelf in een gezonde positie terecht. Als die gemeenschap niet gezond is, dan kun je voor die minderheden vechten zoveel als je wilt, maar je bereikt niets. Alleen tijdelijke uiterlijke succesjes en de praktijk niets van blijvende betekenis.

We vragen ons af waarom u zo voortdurend druk bezig bent om de derde wereld financieel bij te staan. Realiseert u zich niet dat dat geld in handen komt van degenen, die het voornamelijk gebruiken om prestigeobjecten te financieren en om wapens te kopen. Wanneer u de hongerigen helpt, dan betekent het dat u misschien een paar mensen voedt, maar dat die mensen veel van hetgeen ze ánders zouden krijgen, onthouden wordt, omdat daarvoor dan wapens en munitie en luchtmacht e.d. kunnen worden aangeschaft, om niet te spreken over extra mooie uniformen en dergelijke dingen.

Een mens moet léren zichzelf te ontwikkelen. In een derde wereldland betekent dat dat zo'n gemeenschap de kans moet hebben zich op z'n eigen wijze te ontwikkelen. De Witte Broederschap heeft er niets aan om een volk te helpen waarin in feite de rassenverschillen tussen de verschillende stammen zozeer de nadruk krijgen dat er van een eenheid geen sprake is. Dan kun je niet zeggen: we gaan proberen ze positief te helpen, dan kun je alleen zeggen: laten we een nood scheppen die zo groot is dat ze hun verschillen vergeten. Dán pas zijn ze hanteerbaar, dán kun je ze eindelijk duidelijk maken dat ook iemand van een andere stam erbij hoort. Dan kun je zelfs een vriendschap brengen tussen de hoesaan en de akibo. En dat wil wat zeggen voor degenen, die het niet weten.

Dus geestelijk werk is iets ánders dan u schijnbaar veronderstelt. De geest is niet progressief, ze is niet behoudend, ze probeert objectief te zijn. Zeker, de geest heeft een andere waardering voor veel dingen dan een mens heeft. Maar die waardering is dan wél voor zaken, die blijvend zijn. Zaken die van betekenis blijven voor elke entiteit ook nadat 'ie het stoffelijke zijn tijdelijk of voorgoed verlaten heeft.

Wij weten dat het van héél weinig belang is of je nu vet eet of dat je je net in stand kunt houden, van groter belang is dat je medegevoel hebt voor je naaste, dat je elkaar helpt. Wat dat betreft, als ik eerlijk mag zijn, in de armoedekwartieren en de bidonvilles, de favelas van de derde wereld, bestaat vaak meer van die gemeenschapszin dan in al deze rijke landen, waarbij men elkaar in feite voortdurend vliegen probeert af te vangen. Het is maar wat je wilt.

❖ *Mag ik iets politieks zeggen of liever niet?*

Graag.

❖ *Ik wou namelijk dit zeggen: wanneer je nou in Nederland kijkt naar al die partijen en partijtjes en je kijkt naar de feiten, wat valt je dan op? Dat iedereen doet opdat 'ie feite niet bestaat. Ook al roept de een uit dat zij van de harde feiten uitgaat en zegt de ander dat het niet waar is. Wat ze nastreven is in feite niet het ideaal zonder meer, het is de mácht zonder meer. En die macht betekent dan héél vaak de onbekwaamheid om iets verder door te zetten. Ik wil helemaal niemand smaden, ik wil niets zeggen over een Joop den Uyl, die droomt dat het beloofde land vlakbij is, maar die vergeet dat je nog een heel eind moet gaan voordat de maatschappij mogelijk is, waarin de mensen elkaar voldoende gunnen om een socialistische samenleving mogelijk te maken, een echte. En ik heb niets tegen deze van achterlijke Colijn incarnatie met wielrenneiging, die zichzelf niet ten onrechte uitmaakt voor een amateur-politicus en daarbij vergeet dat 'ie eigenlijk napoleontische behoeften in zichzelf erkent. Of zou het meer Lodelijk zijn in de zin van: l'Etat c'est moi.*

En dan kun je zeggen: ja, maar ik ben een christelijke, ik ben dit en ik ben dat, maar daar gaat het niet om. Wat wilt u? In feite wilt u de macht. Meneer Den Uyl, u wilt weer in Nederland sperenlanger zitten en 'oehoe' roepen. Meneer Van Agt, u wilt nog steeds met uw getrainde achterwerk i.p.v. op het zadel op de ministerszetel zitten, terwijl u beter terecht zou kunnen, dacht ik, in een of andere meer beschouwelijke discipline als die van de een of andere academie. U denkt allemaal: wanneer wij de macht hebben, zullen wij het wel opknappen. En al deze heren vergeten één ding: staatsbeleid moet in een maatschappij als deze zakelijk verantwoord zijn. Welke zakenman is in staat u een product te verkopen en, omdat 'ie later verlies blijkt te leiden, u een navordering te sturen over de prijs. En waarom loopt u desondanks achter al deze verschillende kuddes aan?

Wat dat betreft vraag ik me ook af of er misschien weer vrouwelijke leden van de VVD en het ministerie komen en dat worden dan waarschijnlijk de nijpeltangen.

❖ *We dwalen af.*

We dwalen heel sterk af, maar ik heb gezegd: het mag politiek zijn. Wat denkt u nu dat geestelijk belangrijk is hierbij? Dacht u werkelijk dat het zo belangrijk voor ons was, of het nou CDA, VVD of PvdA, weet ik wat wordt, het interesseert ons niets. Het gaat er helemaal niet om wat er gebeurt ook met uw staatseconomie en met uw werkelozen, het gaat erom of de mens eindelijk leert voor de medemens op te komen en niet alleen voor zichzelf.

Het gaat erom of ze in plaats van leuzen van solidariteit een werkelijke offerbereidheid kennen t.a.v. tenminste degenen, die ze kennen en waarmee ze geconfronteerd worden. Dát is belangrijk. En nu heb ik hier een kleine parodie weggegeven op het Nederlands politiek bestel. Ik moet zeggen dat het ook een bestel is dat parodiëren zeer makkelijk maakt.

Maar denkt u werkelijk wanneer het hier in dit zich toch redelijk progressief en beschaafdachtig land zo is, dat het minder zou zijn in een derde wereld land.

Dacht u niet dat er ook kleine fracties zijn die ten koste van alles de kostbare baantjes willen hebben, dat er mensen zijn die bereid zijn hun hele volk te laten verhongeren als ze maar de macht krijgen. Dacht u dat de geest dáár interesse in had?

We hebben geen belang bij een linkse of een rechtse dictatuur. Beiden zijn ze uiteindelijk op een verschillende manier even gevaarlijk voor het welzijn van de volkeren, die eronder moeten leven. Het gaat ons om de saamhórigheid, om een niet meer je afzetten tegen de groep of mens tegen mens, maar een poging om elkaar, al is het aarzelend, steeds meer te helpen, om steeds meer een eenheid te vinden, om steeds meer al die kunstmatige geschillen en grenzen te slechten. En daarvoor in de plaats iets te zetten van een wérkelijk samengaan. En wanneer die derde wereld dát gaat benaderen, hoe dan ook, dan acht ik het de taak van de rijke landen om hun kennis met die anderen te delen, om hun markten voor de producten van die anderen open te gooien. Maar níet om te gaan investeren in die landen, níet om daar geld naar toe te sturen, dat, gezien de bestaande systemen, voor 99% zeker verkeerd gebruikt wordt.

China is een wonderlijk experiment en we zullen zien waar het op uitloopt.

Rusland heeft zich ontwikkeld tot een standenmaatschappij, zij het op een wat andere manier dan voordien. Bepaalde sterke tsaristische trekjes zijn nog steeds aanwezig.

China zal misschien niet helemaal afstand kunnen doen van het ambtelijk meerwaardigheidsbesef zoals dat vooral door de mansjoes indertijd geschapen is. Maar in deze landen bestaat de mógelijkheid van een saamhorigheid, ook al wordt 'ie vaak door de staat zelve gevaarlijk geacht. Die saamhórigheid is de moeite waard. Ze is meer waard dan alle leuzen, schreeuwerij, die vrijblijvend is. En elkaar officieel willen helpen en ondertussen elkaar in feite beconcurreren en uitkleden, zoals dit in de westerse beschaving gebruikelijk is. Neemt u me niet kwalijk dat ik het zeg.

De wereld kán groeien naar een eenheid. En dan zal ze eerst moeten beseffen dat er niet één juiste cultuur of een onfeilbaar ware godsdienst of één enig sociaal of economisch systeem kan bestaan. Er bestaat de mens en de mensheid. Dáaruit moet de eenheid groeien. Bij de degene, die Krishna zien, de werkelijke oerkracht, bestaat, naast de bekende mantram natuurlijk, één spreuk die misschien de moeite waard is: wanneer ik Krishna erken in allen rond mij, dan is er een vreugde die bevrijd wordt van begeren. Ik zou zeggen: wanneer de mens de mensheid tot God, of hoe je het zeggen wilt, leert zien in elke medemens, dat er dán een kans is dat men bevrijd wordt van dit gejaagd worden door begeren. Dat men eindelijk kan ontsnappen uit productie en verbruiksdwang, dat men éindelijk kan komen tot een werkelijke samenwerking en een werkelijke samenleving. En als er iets is, waarvoor geestelijke groepen in velerlei opzicht, ook onze Orde en zeker onze Broederschap zich inzetten, dan is het de benadering van deze éénheid. Niet voor het winnen van een bepaald systeem, niet voor het bereiken van een algemene welvaart of een afwezigheid van lijden zonder meer. Wanneer lijden bewustzijn kan brengen, is het vaak kostbaarder dan pijnloosheid. En wanneer armoede de mensen eindelijk kan brengen tot delen met anderen, is het beter dan ze arm zijn. Dus alleen degene, die zich vrijmaakt van de dwang en de illusie van de wereld om hem heen, kan waarlijk mens worden, maar kan gelijktijdig beantwoorden aan die geestelijke normen die ook

na de dood een zuiver bestaan en een zuiver verder gaan mogelijk maken. Als u commentaar hebt, kunt u uw gang gaan.

❖ *Is er kans dat het oude socialisme van de inca's in het Andesgebied ooit herleeft, want er is een krachtencentrum in het Andesgebied nodig, als ik het goed begrepen heb?*

In de eerste plaats: er was geen werkelijk socialisme. Of u moet het systeem van door een bovenlaag geredigeerde, gesocialiseerde groep beschouwen als socialist, maar dat zie ik dus niet. Maar we zitten wel met iets anders. Er vindt op het ogenblik - en vreemd genoeg vooral onder de eenvoudigen van geest - een ánder soort revolutie plaats in Zuid-Amerika dan al dat gewapende vechten. U zoudt het de revolutie van een herboren mededogen kunnen noemen. Iets waarbij de ontvluchting in de bush en de prestigedwang van een overdreven machismo.. langzaam maar zeker verbleken tegenover een begrip dat men elkander nodig heeft.

In zoverre kun je zeggen dat er zich op het ogenblik in, vooral de noordelijke Andes en aanliggende gebieden, ook in bepaalde delen van Chili zelfs, een geestelijke revolutie aan het afspelen is. Maar deze zal materieel waarschijnlijk niet erg tellen. Want degenen, die zo denken, hebben evenveel medelijden met een gewonde guerillero als met een gewonde staatssoldaat.

En ze zijn in staat om de beul te verplegen zo goed als de redder. En dat is iets wat degenen, die de strijd voorstaan, niet bepaald welkom zal zijn. Is dit voldoende? Had u nog een verdere vraag?

En dan wil ik het zo afsluiten: ja, u hebt het me misschien kwalijk genomen dat ik de politiek te berde heb gebracht.

❖ *Nee hoor.*

Maar ze is op het ogenblik een van de meest sprekende voorbeelden van de illusies, die de mens zichzelf schept en waarin 'ie wil geloven, terwijl 'ie weet dat het onredelijk is erin te geloven. Wij moeten terug naar een werkelijkheid en de werkelijkheid is eenvoud. Je kunt tienduizend wetten maken; hoe meer wetten er komen, hoe meer wetten er overdreven worden. Je zou misschien ook kunnen volstaan met honderd wetten en die zou je kunnen handhaven. Het is misschien heel erg mooi om tienduizend verschillende en gedifferentieerde toelagen voor verschillende soorten mensen te bedenken. Het is erg kostbaar om dat te doen en weinig doelmatig, want hoe meer differentiaties, hoe gemakkelijker misbruik. Stel daar nu eens tegenover: een heel eenvoudig grondrecht, bijvoorbeeld: iedereen heeft een bepaald gebruiksrecht, daar kan 'ie van leven. En wat er verder bijkomt, moet 'ie zelf verdienen.

Dan ben je ineens op een heel ander terrein terechtgekomen. Het is veel voordeliger, het is veel beter, nietwaar. Maar dan moet je anders gaan denken, je moet terug naar de eenvoud. En dat is hetzelfde met de godsdienst, dat is hetzelfde met de mystiek.

Je kunt nu wel zeggen dat het in dit systeem zo gemakkelijk is om dit of zo mooi om dát te bereiken, maar is die bereiking eigenlijk niet alleen een áfstand willen nemen van anderen? Maar afstand van anderen is niet de werkelijke bereiking. De eenheid met anderen, dat is de werkelijke bereiking.

Wanneer we kijken naar de simpele leer van een Franciscus van Assissië, van een Gautama Boeddha Siddharta, van een Jezus van Nazareth, dan worden we met heel iets anders geconfronteerd dan dat wat de volgelingen ervan gemaakt

hebben. Dan blijken de regels weinigen te zijn, maar de wijze waarop ze beleefd worden intens en volledig. En die volledigheid en intensiteit van een weinige terugkeer is het antwoord op alle problemen van deze veel te complexe menselijke wereld. Het is gelijktijdig de oplossing voor vele geestelijke moeilijkheden, waardoor een mens nu vaak geremd wordt in zijn geestelijke ontwikkeling. En in vele gevallen geïsoleerd komt te staan van elke geestelijke wereld en waarde om hem heen.

Dat naar die eenvoud wordt toegewerkt, vrienden, dat klinkt veel perfectionisten dan wel eens een beetje vreemd in de oren. Ze zeggen: maar je moet toch zoeken naar de perfectie. Perfectie kun je niet vinden buiten jezelf, maar alleen in jezelf door een eenheid met de kracht waaruit je zelf leeft. En dat is de enige perfectie die mogelijk is. Probeer dan niet buiten je die illusie te scheppen van een perfectie, maar leef wat je bent en schep dááruit de zo groot mogelijke eenvoud, de perfecte eenheid tussen je innerlijke kracht, je innerlijk besef en alle uitingen die tot je wezen behoren. Neemt u me niet kwalijk dat ik dit eraan heb toegevoegd.

Maar het is altijd goed om elk onderwerp, waar het nu ook begint, te herleiden tot iets wat praktisch is. Vraag u niet af of iets zonde is, vraag u af of het innerlijk harmonie geeft en of deze harmonie niet ten koste van anderen en slechts tijdelijk gewonnen wordt.

Zorg dat u steeds meer u één gevoelt met anderen. Tel de conflicten niet, maar zoek naar de bindende factoren. Vereenvoudig uw eigen bestaan, maar probeer ook uw complexe emotionaliteiten zoveel mogelijk te vereenvoudigen opdat ze weer begrijpelijk worden. Dan zult u weten wat het is om gééstelijk bewust te leven. Dan zult u weten wat een wereld is, waarin het geestelijk bewustzijn toeneemt. Tot die tijd zullen slechts énkelen de werkelijkheid beseffen. En zullen de anderen nog voortdurend zich onderdompelen in hun fantasieën, die zij - geënt op de werkelijkheid - beschouwen als hun enige waarheid of mogelijkheid.

Ik dank u voor uw aandacht.

VRAGENGEDEELTE

Goedenavond vrienden. Schriftelijke vragen gaan voor, vraag een.

❖ *Is de ziel van Maria, de moeder van Jezus Christus, werkelijk gereïncarneerd in het stoffelijk lichaam van Johanna ..., geboren 11 april 1931 te Amsterdam (gelach). Wat is hierop uw gewaardeerd antwoord?*

Ik weet niet wat u nou waardeert, nadat u het gekregen hebt.

Er zijn heel veel mensen, die denken dat ze een incarnatie van Napoleon zijn of zelfs Napoleon zelf. Ik ben geneigd het in deze klasse te gaan beschikken. Ik geloof dus niet dat er sprake is van een feitelijke incarnatie van Maria, de moeder van Jezus. Verder, een ziel incarneert niet, dat doet alleen de geest. Anders gezegd: de geest is het bewustzijn. Het bewustzijn kan incarneren. De ziel niet. Zij is de levenskracht, waaruit de geest en eventueel verdere voertuigen bestaan. Daarnaast echter is het altijd een kracht, die verbonden is met haar eigen bron. Voldoende?

❖ *Nou, word ik nou nog gewaardeerd?*

Ja.

❖ *Toch, valt alweer mee.*

❖ *Was wijlen Marinus van der Lubbe schuldig aan het hem ten laste gelegde. Zo nee, hoe kunnen we hem dan rehabiliteren?*

Ach, ik vraag me af of het veel nut heeft. Hij dácht dat 'ie een revolutionaire daad stelde en terwijl hij met lucifers speelde, speelden anderen met benzine etcetera. Met andere woorden: hij is opzettelijk erin geluisd, omdat men een schuldige nodig had, die bovendien relaties had met linkse bewegingen. En hij was nog te benaderen door mensen, die bij SA en SS hoorden in die dagen. Voor een jood zou dat veel moeilijker zijn geweest, anders was niet Van der Lubbe, maar een jood het slachtoffer geworden. Voldoende?

❖ *Ja.*

Wat kunt u doen om te rehabiliteren? U kunt misschien misschien uiteindelijk bewijzen, wanneer u de verhoren nog precies tekstueel terug kunt vinden, dat hier een spel is gespeeld. Dat Van der Lubbe zeker tijdens het verhoor niet in staat was om ook maar enigszins redelijk te beantwoorden aan wat hem werd gevraagd en dat hij zeer sterk suggestibel was op het ogenblik. Dat dit door chemische middelen bereikt kan zijn in die tijd zult u misschien weten, bewijzen kunt u het nooit.

Aan de andere kant - het klinkt misschien een beetje gemeen om te zeggen - maar nou ja, Rinus was een slemiel. En als je hem rehabiliteert, maak je er weer een slemiel van. Nu is 'ie nog iemand, die in de historie een rol speelt. Misschien geen mooie, maar een rol. Dus wat dat betreft, ach, laat het er eigenlijk maar bij, vind ik.

❖ *Daar had Rinus geen lol mee, zogezegd.*

Ach, die is er allang vanaf hoor.

❖ *Is 'ie al gereïnkarned? Zover mij bekend niet. Maar onder voorbehoud, want ik weet ook niet alles.*

U bent bang dat 'ie het zaaltje aansteekt misschien

(gelach).

❖ *Nou, nee, dat denk ik toch niet.*

Weet je, het was eigenlijk een doodgoeie jongen, totdat 'ie goed dood was (gelach). Zo is 'ie een tijd een hele neidige jongen geweest, omdat 'ie in de gaten kreeg wat er was gebeurd en dat heeft hem wel een beetje in zijn ontwikkeling geremd. Maar hij is eruit gekomen. Dus hij is ieder geval in het licht terecht gekomen en hoe die verder is gegaan, ja, dat weet ik ook niet. Wie volgt?

❖ *Wat denkt u van het dumpen van radioactief afval in zee; zou dit op den duur tot een catastrofe leiden?*

Ja, dat ligt eraan wat ze dumpen, maar het hangt onder meer samen met het half leven van de radioactieve stoffen die gedumpt worden, de stralingsintensiteit, die ze veroorzaken of kunnen veroorzaken. Er zijn een hele hoop factoren bij en als je die niet allemaal precies kent, kun je daar moeilijk een antwoord op geven.

Ik zou zeggen: in de praktijk wat hier uit Nederland bijvoorbeeld gedumpt wordt, na dat kun je duizend jaar dumpen voordat het gevaarlijk wordt. Wat in Engeland gedumpt wordt, zover mij bekend, zou het bij een ééns per jaar dumpen binnen

vijftien jaar al gevaarlijk kunnen zijn, mits dus de verpakking beschadigd wordt. Een dergelijke straling kan wel plaatselijk schade veroorzaken door het veroorzaken van eventuele mutaties in de omgeving, aantasting van de levensmogelijkheden van vele organismen daar. Maar het is een beperkt gebied en als zodanig kun je niet zeggen: het is fataal zonder meer.

Een andere vraag is natuurlijk of je iemand moet toestaan om z'n rotzooi overal maar neer te mieteren. Kijk, vroeger was het heel normaal: als je een pot vol had, dan dee je het raam open en als er iemand onder liep, had 'ie pech gehad. Tegenwoordig zal een dergelijk gedrag niet worden getolereerd. Ik denk dat je dan dat dumpen van afval, al die chemicaliën en zo, dat is ook zoiets, in diezelfde grootorde moet zien. Het zijn geen dingen die je zomaar neer kunt gooien. Ook niet uit zakelijke overwegingen, want die hadden ze vroeger ook. Er was één straatje naast het paleis van Sijn. Daar kon je gewoon skiles nemen. Eerlijk waar: daar kwamen al die slaapkamers op uit en al die lakeien zeiden ook: ja, het is toch niet zakelijk om met die rommel te gaan lopen. Bovendien, toen had 'ie dure gangen, gaat niet, raam open: kledder. Nietwaar, als je dan dus op de juiste tijd langs kwam, dan kon je a.h.w. weg slibberen. Wat een misschien niet smakelijke, maar historisch volledig verantwoorde les is. Ik hoop dat ik daarmee meteen het zuivere antwoord heb.

❖ *In de Chinese traditionele geneeskunde, waaronder de acupunctuur, worden met het yin-yang principe en de leer van de vijf elementen gewerkt. Alhoewel deze beginselen net zoals de acupunctuur zelf niet wetenschappelijk bewezen zijn, blijken ze in de praktijk dikwijls heel goed te werken. Wat zijn dit voor beginselen; uit welke leer of filosofie komen ze vandaan; wat houdt deze leer of filosofie verder in?*

Luister: in de eerste plaats: de traditionele geneeskunde zoals u ze nu leert kennen inclusief acupunctuur e.d. is voortgekomen uit de taoïstische traditie. De taoïstische traditie stelt dat alles zijn eigen plaats heeft en dat zolang alles op die plaats en in de juiste verhoudingen aanwezig is, de perfecte harmonie bestaat. Daarbij zijn twee elkaar aanvullende principes die voortdurend werkzaam zijn. Op basis hiervan wordt bijvoorbeeld materie en levenskracht of een soort ether gezien als elkaar aanvullend en ten aanzien van elkaar alleen werkzaam in de juiste verhouding.

De filosofie zou ik dus willen noemen: de taoïstische, ofschoon je verder terug kunt gaan en dan terecht komt bij vormen van natuurmagie, die, dacht ik, tot bijna 20.000 jaar terug te volgen zijn. Maar daarin zijn die vormen van acupunctuur e.d. die u nu kent, evenals kruidgeneeskunde e.d., niet zo bekend als u ze nu als Chinese traditie hebt leren kennen. Is dit voldoende?

❖ *Welke zijn de beste engels of Nederlandstalige boeken om deze leer in casu clofilosofie verder te bestuderen?*

Het spijt me: tot beantwoording hiervan acht ik me niet bekwaam, omdat ik niet gelezen heb en op het ogenblik hoogstens uit iemand af kan lezen wat 'ie leest, maar dan zie ik niet wát 'ie leest, maar wat 'ie begrijpt. En dat is vaak heel iets anders dan 'ie leest. Onthoudt me dus hier van een uitspraak.

❖ *Welke waarde heeft deze leer op filosofie nog en op welk gebied voor de mens in de huidige westerse wereld?*

Dat ligt aan die mens. Dat kun je dus niet alleen zeggen aan de filosofie. De filosofie is namelijk een reeks veronderstellingen uitgaande van een enkel of

enkele feiten, waarop een compleet bouwwerk van veronderstellingen wordt opgericht.

En zolang men vanuit dit bouwwerk reageert op de feiten, ontstaan een aantal vaste regels, waarbij je vanuit het bouwwerk t.a.v. de feiten reële invloed kunt uitoefenen. Maar het betekent niet dat het bouwwerk veronderstellingen op zichzelf juist is. Het betekent alleen dat je uitgaande van een bepaalde werkhypothese, kunt komen tot een aantal procedures, die je niet reëel kunt verklaren, maar die wel functioneel zijn. Vandaar dat ik meen dat dit het meest juiste antwoord is.

❖ *Volgens veel milieudeskundigen is de huidige mensheid bezig om met lucht-, water-, bodemverontreiniging, welke maar steeds doorgaat, zijn eigen graf te graven. Is dit zo en indien ja, welke zijn dan de gevaren, welke de mensheid hierdoor te wachten staan? Er staan er nog een paar die kleine dame.*

Dat is dubbelzinnig, zoals u dat zegt. Maar nee, nee, dat begrijp ik. De beste dubbelzinnigheden zijn de onbedoelde, dat weet ik ook wel.

Maar luister, het is heel eenvoudig zo: wanneer de verandering die in het milieu en vooral in het evenwicht in het milieu plaatsvindt, verder geleidelijk verandert, dan zullen de levensvormen zich hieraan kunnen aanpassen, zelfs de mens. Het betekent wel dat degene, die niet geschikt zijn minder overlevingskansen krijgen. Dus wat dat betreft kun je niet zeggen dat de wereld en het leven ten onder gaan. Je kunt hoogstens zeggen dat de mensheid bezig is zijn eigen beschaving in vuil te verstikken. Maar dat is weer wat anders.

Want per slot van rekening, als je kijkt hoe ze in die beschaving de mensen laten stikken, geloof ik niet dat het verstikken van die beschaving op zichzelf een grote schade kan zijn voor het menszijn van de mens die overblijft.

Verder zou ik erop willen wijzen dat milieudeskundigen en ecologen mensen zijn, die vanuit een zekere eenzijdigheid de fenomenen benaderen. En dit in een tijd, waarin het meer rendabel is om iets te ontdekken wat ongezond is dan iets te ontdekken wat gezond is. Ook dit speelt ongetwijfeld mede een rol. Bij alle nadelige voorspellingen.

En voor de rest: wanneer u zich met deskundigen bezighoudt, nou ja, dan kunt u nog een paar leuke jaren verwachten. In 1985 zegt de wereld 'poef' met atoombommen. Dat hebben de deskundigen uitgerekend. En als ze niet poefen, dan hoop ik alleen maar dat de deskundigen poefen, maar dat zal wel niet, want die vinden dan wel weer een nieuw jaar uit, waarin het mogelijk wordt.

Verder hebt u een aantal milieurampen te verwachten, die grote invloed zullen hebben onder meer op het klimaat. Ze worden verwacht door bepaalde deskundigen tussen de jaren '90 en '95, dus dat kunt u ook nog meemaken, nietwaar. Dan kunt u ook zien dat dat niet zo serieus zal zijn als u denkt. Maar wat wél een feit is: bij de huidige verontreiniging van vooral de bovenste laag van de atmosfeer is de kans dat een zogenaamd broeikaseffect gaat ontstaan, groot. En dit betekent wel dat een verandering in het klimaat van deze aarde, zeg ongeveer 500 jaar, kenbaar is.

Ja, dus daar hoeft u zich nu geen zorgen over te maken. En u kunt later kijken of mijn oordeel ook deskundig is geweest, maar dus niet uitkwam (gelach).

❖ *In hoeverre is de huidige situatie al kritiek?*

Dat ligt aan de criticus (gelach). Ik zou zeggen: de huidige situatie is in zoverre niet kritisch dat de mens met enige aanpassing zeker in staat is het geheel van

zijn technologie te bewaren. En met betrekkelijk geringe veranderingen in zijn gebruikspatroon te komen tot een zelfs bijna ideale samenleving, waarin voor iedereen een mate van aansprakelijkheid en bezigheid bestaat zonder dat de arbeidsgebondenheid zoals 'ie nu aanwezig is, moet worden gecontinueerd voor de meerderheid van de mensen.

❖ *Kunt u dit laatste nog even toelichten, want dat begrijp ik niet helemaal.*

Dat is heel eenvoudig: we zullen het met elkaar eens zijn dat productie alleen zinvol is, wanneer er consumptie tegenover staat, ja. Dat de consumptiemogelijkheid uiteindelijk een mate van beperking ondergaat, wil zeggen: je hoeft de consumptie niet verder op te voeren, want dan is er niemand meer die dat kan betalen. Wat je dus moet doen is zó produceren dat eenieder hetgeen hij nodig heeft, gemakkelijk kan verkrijgen. Om dit te doen zou je met automatisering een redelijke mate van productiezekerheid kunnen scheppen bij een in verhouding minimale inzet van de mens in werkuren, waarbij hij gebonden is aan bepaalde werkplaats, arbeidsplaats, arbeidsduur en intensiteit.

Dit houdt weer in dat er dus een grotere mogelijkheid komt voor de mens om buiten het, zeg maar, het standaardpakket, zijn eigen producten te vervaardigen zoals hij die misschien begeerlijker of voor zichzelf aanvaardbaarder vindt. Hierdoor kan hij een grotere vrijheid verkrijgen. En daar waar grote inzet van menselijke arbeidskracht nog noodzakelijk is, zullen degenen, die daarin geïnteresseerd zijn, eenvoudig naar de plaats in kwestie toe kunnen trekken om daaraan deel te nemen en daar zullen dan natuurlijk wel enige voordelen tegenover staan. Dat bedoel ik daar dus mee.

En als ik er bij mag proberen, ik ben toch aan het lezen, wanneer je de productie afstemt op de feitelijke behoefte, dan voorkom je een hoeveelheid afval, die door in feite overbodige productie steeds wordt bevorderd. Misschien is dat ook interessant. En dan is het verder natuurlijk duidelijk dat men de mensen tegenwoordig veel producten aanpraat, waar ze eigenlijk niet zoveel zin in hebben, tot ze horen dat de sportieve man of de geëmancipeerde vrouw juist dit gebruikt.

Dat wil zeggen dat je heel veel van die overbodige producten kunt elimineren. Mag ik een voorbeeld geven: ik ben nou toch bezig, hè. Weet u dat er in Nederland op het ogenblik in de handel zijn alles bij elkaar geteld 63 verschillende merken van wasmiddel. Wist u dat niet, dat is toch zo. Mag ik u erop wijzen dat wézenlijke verschillen alleen bestaan in 5 verschillende soorten. De verschillen in samenstelling per soort zijn soms ten aanzien van bleekvermogen en dergelijke wél aanwezig, maar zeker niet essentieel. En zeker niet zo, dat ze niet kunnen worden opgevangen door het eenvoudig gebruiken van een andere soort. Dientengevolge wordt er dus aan distributie, verpakking e.d. een overbodige productie gemaakt met overbodige afvalproducten, met overbodige energieverpillingen e.d. van, nou, laten we erg royaal zijn, van tenminste 40 soorten. Wordt u even genept.

❖ *Ja, maar dat dacht ik al.*

Dat wisten we al.

❖ *Hoe kunnen we er een eind aan maken?*

Heel eenvoudig: koop alleen dát wasmiddel dat een redelijk effect geeft voor een minimale prijs. Doordat u namelijk steeds kijkt naar die minimale prijs voor een redelijk - en dus niet een exceptioneel goed resultaat - dwingt u de producent om voordeliger te worden. Maar om voordeliger te worden, moet hij rationeler produceren. En dit betekent dat 'ie minder kans heeft zogenaamde merken aan

de man te brengen, waarin in feite precies hetzelfde zit als in de goedkopere merken, behalve dan misschien één gram van bepaalde deeltjes per drie kilo. Ja, nou.

❖ *Hoe kunnen we dat inzicht aan iedereen doorgeven, want de meesten hebben dit kennelijk niet door.*

Ik zou zeggen: praat er zo nu en dan eens over. Maak er eens een moppie over. Zeg bijvoorbeeld: zie ..... staan. Weet u wat erin zit? De witte reus, die vloog er voordeliger in (gelach). Ja, en als u nou zo bezorgd bent over al die dingen, per slot van rekening: je krijgt een woord ook redelijk schoon met een beetje zweet en dobbelman, waarom dan niet chemisch Russisch roulette spelen. Goed, dat waren de wasmiddelen, anders kom ik in de reclame terecht. Een soort anti-ster. En een ster is, zoals u weet, is een diva. Een diva is onberekenbaar en daarom moet je er geen rekening mee houden. Dit geldt dus voor de ster.

❖ *Hoe kunnen of dienen deze milieuverontreiniginggevaaren door ons afgewend en op welke wijze kan een gewoon mens in zijn dagelijks leven hier al aan meewerken?*

In uw dagelijks leven kunt u eraan meewerken door in de eerste plaats zoveel mogelijk die materialen te vermijden, waarvan u weet dat ze onaangename afvalproducten geven. Het is misschien iets duurder om nou eens geen plastic te nemen. Maar het kan wel veel meer voldoening schenken. Het is vaak ook beter houdbaar en duurzamer en het is niet zo giftig. Bovendien, waarom hebt u nou altijd dat plastieke zakkie nodig? Vetvrij papier doet het ook. En waarom kunt u nou niet gewoon een boodschappennetje meenemen. Dan kunnen ze stikken in die plastic tasjes, die ze eigenlijk met verlies u voor een kwartje anders aan de kassa meegeven. Zit ik goed met de prijs, want ik weet het niet precies hoor. Ik heb al heel lang geen boodschappen meer gedaan (gelach). M.a.w. wees gewoon zélf selectief, punt een. Punt twee: maak anderen duidelijk dat selectief zijn voordeliger is. Want als je met een Nederlander over een ideaal praat, dan luistert 'ie en dan zegt 'ie 'ja', maar hij doet het niet. Maar praten mogen ze een beurs en hij denkt diep na en hij probeert het in ieder geval. Zo is dat.

❖ *Goeie eigenschap.*

❖ *Welke andere in deze van belang zijnde zaak kunt u ons meedelen of adviseren?*

Nou, ik geef jullie maar één raad en dat is: zorg ervoor dat je zoveel mogelijk dátgene verwerft wat je werkelijk gebruikt. Zorg dat je niets weggooit, tenzij je zeker bent dat niemand het kán gebruiken. En ten laatste: kanker op iedereen, waarvan je ziet dat 'ie rommel maakt. Of dat nou de chemische industrie is of dat het de buurkinderen zijn, die alles bekalken. Verder heb ik een hele goeie raad voor u: wanneer men zegt dat de vervuiler betaalt, stá erop dat men precies duidelijk maakt hoeveel de ándere vervuiler, ander dan de particulier, moet betalen en in welke mate zijn vervuiling telt. Probeer dat te publiceren, dan verandert dat.

En dan nog een leuk ding, misschien erg gezellig nietwaar, vooral als je dus een uitbreiding wilt van een vrijwilligerspolitie of zoiets: stel een regeling dat de vernielers betaalt. Een ieder die iets van openbaar eigendom of van andermans bezit vernielt, wordt gehouden de volledige kosten van herstel te betalen of zo hij daartoe niet in staat blijkt te zijn, dit herstel zelve uit te voeren, hetzij eventueel onder deskundige begeleiding.

Zo, dat was een mooi opvoedkundig praatje. En weet je wat ik jullie dan verder wil aanraden: is een heel belangrijk ding misschien, hè. Maak je niet zo druk. Onthoudt één ding: in het leven heeft de mens maar één zekerheid: als ik geboren ben, zal ik wel doodgaan ook. En daarna zult u een nieuwe zekerheid vinden: dood zijn is leven en als je dan daar leeft en het gaat je een beetje goed, ben je als de dood dat je weer geboren mag worden (gelach). Alles is betrekkelijk, alles is tijdelijk. Windt je niet op, maar dōe gewoon iets. Hoe rustiger je het doet, hoe beter je kansen liggen om ook nog iets te bereiken ook. Nou.

❖ *Hoe ziet u de toekomst van de hedendaagse gezondheidszorg?*

(Gelach van het medium). Laat ik het zo zeggen: wanneer men in de gezondheidszorg voor een voortdurende verdergaande industrialisatie en een voortdurend verdergaand specialisme de synthese steeds meer uit het oog verliest, zal deze geneeskunde zichzelf ten gronde richten, omdat een eenvoudige, een betrekkelijk de synthese beheersende persoonlijkheid dan in staat is beter, juister en goedkoper te genezen dan alle dure specialisten. Het nadeel van de specialist is namelijk veelal dat 'ie zōveel weet over zō weinig, dat 'ie niet weet wat hij doet. Ik meen dat dit het grootste gevaar is. En ik geloof dan ook dat men langzaam maar zeker terug zal moeten gaan in de richting van een meer algemene geneeskunde, punt een. Punt twee: een jūistere verhouding tussen geneesheer en patiënt; dat mag geen onpersoonlijke zijn. En in derde plaats geloof ik dat men erg veel zou kunnen bereiken, wanneer men de psychiatrie werkelijk zal beperken tot die gevallen die door kennelijke gedragingen dermate abnormaal zijn dat een aanpassing aan de gemeenschappelijke normen onvermijdelijk is geworden. Maar zolang een aanpassing aan die normen nog mogelijk is, zonder psychiatrisch ingrijpen, zou men de mens de kans moeten laten om het gewoon zelf te doen. M.a.w.: alle psychologen en psychiaters, die menen dat de schuld voor een groot gedeelte kan worden geschoven op psychische factoren, zou ik althans voorlopig een vijftal jaren t.b.r. willen geven, opdat zij begrijpen, waaraan zij bezig zijn. Nou. Had u nog wat gewenst willen hebben?

❖ *De eerste vraag na de pauze, daarin was sprake over geest, ziel, lichaam, waarop dus de geachte spreker zei dat de ziel het eeuwig levensbeginsel is. En dat wij op het ogenblik communiceren met de geest en dat ziel bovendien nog het levensbeginsel is van eventuele andere voertuigen als die geest. Welke zijn die andere voertuigen en kunnen wij daar ook mee in contact treden, zoals wij dat met u kunnen, althans u met ons....*

Nou, dat niet, want je hebt ze zelve; je bent een soort babouska-poppetje, weet u wel. Elke keer haal je het eraf, komt er weer een ander poppetje uit. Maar als je het laatste openmaakt, zit er niets meer in wat je ziet, dát is te zien.

Al die voertuigen kun je afzonderlijk benoemen, maar over het algemeen noemt men die de geest en op aarde soms zelfs de psyche, omdat daar levenslichamen en bepaalde bewustzijns- en emotionele verbanden mee worden gerekend. Elk voertuig afzonderlijk benoemen brengt ons tot de grote moeilijkheid dat we een sýstéem moeten accepteren. En dit systeem bestaat niet feitelijk, omdat elk voertuig in feite een voortdurend zich in verandering bevindend geheel is, waarbij de evenwichten voortdurend worden aangepast aan de relatie tussen de buitenwereld en de kerntrilling oftewel ziel, zoals die voor de geest beleefbaar is.

❖ *Dus u, die mij nu antwoordt, bent de zon van al die voertuigen waar we over spraken?*

Ik ben de zon van de voertuigen, die ik nog over heb en ik wordt bewogen door de kracht, die in mij aanwezig is en waarvan ik aanneem dat ze identiek is aan of ten

minste uit dezelfde bron stamt als de kracht, waardoor u u beweegt, denkt en leeft.

❖ *En de voertuigen die u niet overhebt, die weg zijn, waar zijn die gebleven?*

Nou, het lichaam, dat is wormenvoer geworden, ik ben begraven. Mijn astraal is vervluchtigd. Mijn levenslichaam heeft z'n vorm opgelost en is overgegaan tot energie, die weer in mijn huidig geestelijk voertuig is opgegaan. Het etherisch dubbel heb ik nog in zomerland een tijd gehanteerd om mij zelf te identificeren. Is daarna ook opgelost. Het verdwijnt dus weer in de oervorm, waaruit het gevormd is.

❖ *Dank u zeer.*

❖ *En is dat dan iedere keer een dood die je sterft, als er een lichaam weer weggaat, zoals het stoflichaam?*

Ja, ik begrijp wat u bedoelt, maar ik zit te denken over een antwoord. Mag ik een tegenvraag stellen? Ik wil nou niet zeggen, als je naar bed gaat of zo, maar als u een jas uittrekt, is dat dan het sterven van de gestalte die u buiten hebt?

❖ *Nee, dat begrijp ik wel, maar bedoel ik ook niet, maar als wij onze...*

Maar is de jas dood, dat is een tweede vraag.

❖ *Nee, die leeft zelf op een andere manier.*

Nee, ze lééft niet, maar ze existeert. M.a.w. een voertuig is iets wat existeert, al dan niet in een bepaalde samenhang en tot leven wordt gewekt doordat iemand die mantel a.h.w. draagt. Wanneer u nu denkt dat er iets verschrikkelijks gebeurt, als ik die mantel uitdoe, bijvoorbeeld dat u zich ineens realiseert: potverdorie, ik heb alles vergeten, behalve die mantel. Dan ..... hebben we dus dat angstprincipe, wat u sterven noemt. M.a.w. sterven is niet een feitelijke toestand zonder meer voor het ik, het is eerder een angstsituatie doordat men zich gaat bewegen in een wereld, die men niet kent of in een situatie terechtkomt, die men op dit moment voor zich niet aanvaardbaar acht. Kunt u me volgen?

❖ *Ja, maar ik bedoel eigenlijk, degene, die hier nog, er sterft iemand uit de familie en dan degene, die achterblijven, die vinden dat iets verschrikkelijks, dat is dan de dood. Maar nu leven we ook bijvoorbeeld in zomerland en je gaat ook weer een bepaald iets afwerken, je gaat hoger. Ik veronderstel dat je daar ook met een aantal mensen bent uit de stof dan, die ook van je houden. Dus dan ben je ineens weg. Is dat voor die wezens daar dan ook een soort dood, dat diegene daar weg is.*

Nou ja, ja, het wordt moeilijk, omdat u dat woord 'dood' zo nadrukkelijk hanteert, hè. Mag ik het heel simpel zeggen? Kijk, wanneer u gevoeliger zou zijn voor hetgeen wij zijn, dan zou u niet meer spreken van een dood, maar een soort emigratie.

Wanneer je in de geest eenmaal zover bent, dat je een relatie hebt in een wereld en een ander, gaat daaruit weg, blijft een zekere mate van contact mogelijk. Daarom zou ik niet zeggen: het is een dood. Ik zou eerder zeggen dan: het is een emigratie. Maar ik kan dus wel zeggen: jammer dat 'ie weg is. Aan de andere kant zeg je: nou ja, ik ben blij voor hem dat het hem goed gaat.

❖ *Je kan alleen niet opbellen, dat is zo jammer.*

Ja, als je telepathie kent, heb je geen telefoon nodig (gelach).

❖ *U zegt: ik ben wormenvoer geworden, ik kan niet slapen. Ik heb wel eens gehoord, althans dat er een bepaalde discussie is of het voor de nabestaanden*

van de geest beter is om te worden begraven dan de crematie zoals wij die kennen in het westen.

Het is een beroemde vraag, inderdaad, wordt al gezegd. Het antwoord is heel eenvoudig: als je weet dat je jas niet identiek is met jezelf, maakt het dan wat uit of die verbrand wordt in de kachel of dat 'ie in de askar komt? Het ligt dus aan je bewustzijn. Wanneer je gecremeerd wordt en je meent één te zijn met dat lichaam, is het een zeer pijnlijke beleving, maar ze is betrekkelijk kort van duur. Wanneer je begraven wordt en je denkt dat jij het bent, is het ook een benauwende beleving, die steeds pijnlijker wordt op den duur. In het ene geval ben je er af in zeven weken maximaal. Andere keer duurt het, nou, zeven tot zeventig jaar. Nou ligt het er maar aan wat je prefereert, want in de eeuwigheid heb je alle tijd.

❖ *Maar bij deze is het dan zo, dat vooral voor de familie, zeg maar, die achterblijft, als je weet dat iemand nou niet bepaald een hoog bewustzijn heeft, dan zou je eigenlijk moeten zeggen: laat hem of haar cremieren. Of dat de overgang dan toch korter van duur is, dus minder pijnlijk zal zijn.*

Nou ja, je zou natuurlijk ook kunnen zeggen: begraven, maar dan heeft 'ie de kans om nog tot bewustzijn te komen, maar in alle beide gevallen is het zo betrekkelijk, dat je het niet kunt zeggen. Ik zou u deze raad willen geven: wanneer iemand niet gelooft in een voortbestaan en begraven wenst te worden, begraaf hem. Wil 'ie gecremeerd worden, cremeer hem. In dat laatste geval zal 'ie zich eerder bewust worden van het feit dat 'ie helemaal verbrand is en toch nog leeft. In het tweede geval zal hij in ieder geval meer vrede hebben door het besef dat 'ie nog contact heeft met dat graf en daardoor vaak met degenen, die daar nog aandacht aan schenken.

❖ *Hoe komt het dat in de vorige eeuw veel materialisaties voorkwamen en dat dat niet meer gebeurt in deze tijd?*

Ach, dat is doodgewoon, omdat de mensen vroeger eerder geloofden in de materialisatie en door hun eigen geesteshouding die gemakkelijker mogelijk maakten, ook zonder bedrog.

In de tweede plaats: omdat materialisaties op dit ogenblik weinig attractief zijn. Het is gelukkig gesorteerd, hè.

Nou, dan zit je zo voor Piet Snot.....

Dus u moet zich goed realiseren: er zijn bepaalde verschijnselen. En materialisaties zonder werkelijke noodzaak, dat moeten we erbij zeggen dus, zijn een verschijnsel, die je een puberteitsverschijnsel kunt noemen in een geestelijke ontwikkeling naar het besef van innerlijke waarden. Wanneer je echter meer gaat begrijpen dat het innerlijk zijn betekenis moet vinden, is het uiterlijk verschijnsel minder belangrijk. Het overtuigen van de mens heeft dan minder meer te maken met het doen aanvaarden van het bestaan van het andere, de geestelijke wereld bijvoorbeeld. En is meer gericht op het de mens doen aanvaarden van zichzelf als een menselijk wezen dat met al zijn dierlijke kwaliteiten over bepaalde andere capaciteiten dient te beschikken en die in zichzelf dient te ontwikkelen, waardoor hij kan ontkomen aan een zuiver dierlijk bestaan.

En ontkomend aan illusies kan komen tot een grotere, meer menselijke werkelijkheid.

❖ *Hoe kan je iemand overtuigen van een werkelijk bestaan van een leven na de dood?*

Nou, dat gebeurt vanzelf als 'ie dood gaat. Waarom moet je iemand overtuigen van iets? Ik geloof dat de grote fout is - ja, neem me niet kwalijk dat ik het zeg - dat de grote fout is bij mensen, die iets geloven, dat ze hun geloof willen bevestigen door een ander hetzelfde te doen geloven.

Ik meen dat geloof een innerlijke zekerheid is, die in feite maar de persoonlijke uitdrukking is van een emotionele toestand plus een innerlijk weten, welke nooit in een bepaalde vorm en zonder meer kan worden weergegeven. Dat wil zeggen dat niemand werkelijk identiek met jou kan geloven, wanneer je beiden dezelfde formulering zegt te aanvaarden. En daarom heeft het weinig zin, dacht ik, om iemand te overtuigen.

❖ *Ja, alles goed en wel, maar ik dank de hemel op m'n blote knieën dat ik denk, zoals ik denk. En anderen mogen precies denken zoals ze willen en ik zal niemand trachten te overtuigen van mijn overtuiging. Maar op de vraag van meneer Klein terugkomende zojuist over dat overtuigen van het leven na de dood. Er zijn een heleboel mensen, die letterlijk doodsbang zijn voor die dood. Je zou ze heel wat prettiger kunnen laten leven, wanneer je ze een, ja, een min of meer die overtuiging of in ieder geval de waarschijnlijkheid daarvan zou kunnen bijbrengen. Dan zou je zeker in de laatste jaren van hun leven toch heel wat rust en kalmte en liefdadigheid geven.*

Ja, ik weet wat u bedoelt, maar mag ik een gelijkenis gebruiken? U zegt: laat ons licht brengen aan de mensen, maar u vergeet dat ze bewust de gordijnen dichthouden. Want er zijn ook andere aspecten die een rol spelen, waarbij bijvoorbeeld het voortbestaan voor een mens onaanvaardbaar is, omdat hij dan een aansprakelijkheid voor zichzelf moet accepteren, die hij nu kan ontlopen. Het komt heel veel voor.

❖ *Waarvan hij naderhand dan toch weer de zure vruchten plukt dus.....*

Nou, dat is namelijk niet zeker, want wanneer we horen hoeveel vruchten zuur heten volgens de mensen op aarde, die achteraf behoorlijk zoet blijken, heb ik toch wel het gevoel dat op aarde vooral de volste passie preekt vooral over zure druiven. Dus begrijp me goed: een mens, die vraagt om hulp, kun je helpen. Je kunt een mens nooit helpen, wanneer 'ie niet om hulp vraagt, zelfs wanneer 'ie het nodig heeft. Want helpen kan alleen wanneer de persoon in kwestie meewerkt. Wanneer iemand dreigt in een afgrond te vallen, kun je hem waarschuwen. Wanneer 'ie eenmaal hangt te bengelen, da kun je hem even vasthouden. Maar als 'ie niet zelf moeite doet om mee te geven naar boven te komen, lazert 'ie onvermijdelijk naar beneden. En als je hem dan vast blijft houden, dan donder je nog mee ook. Je kunt iemand alleen helpen die geholpen wil worden, onthoudt u dat.

In de tweede plaats: heel vaak zijn er psychologische processen gaande, waardoor de mens tegen beter weten een bestaan na de dood verwerft. Al is het maar om voor zichzelf de illusie te scheppen, dat bepaalde aansprakelijkheden niet wezenlijk bestaan of dat een bepaalde schuld eenvoudig is afgedaan.

Want vóórtleven betekent alles wat je bent nog een keer opnieuw bekijken en er dan verder iets mee doen.

En heel veel mensen - neem me niet kwalijk dat ik het zeg - zijn kostmisselijk van de waarheid over zichzelf en weten wel dat ze geconfronteerd zullen worden ermee, maar ontkennen dit luidkeels om althans tijdelijk de illusie te hebben dat het er niet op aankomt. Het vreemde is namelijk hier - en dan ben ik klaar met deze vraag hoor - is namelijk dit: ook degenen, die bang zijn voor de dood, ook

degenen, die een leven na de dood ontkennen, hebben ergens in zich altijd het gevoel van een betekenis die verder reikt dan hun stoffelijk bestaan. Heel vaak zoeken zij dan ook nog naar een manier om die in hun éigen wereld tot uitdrukking te brengen. Dit wijst erop dat zeer velen, zo niet alle mensen, innerlijk het bestaan na de dood wel degelijk aanvaarden, maar op emotioneel, rationele gronden úiterlijk verwerpen en gelijktijdig daardoor voor zichzelf een vrees ontwikkelen voor de dood.

Mag ik het simpel zeggen: kijk, als ik niet geloofde in een leven na de dood en ik zou nou op aarde leven, dan zou ik zeggen: wat een geluk, hè. Ik heb toch niets na te laten, nietwaar, en ik ben van een hoop af. Laat ik nog wat schulden maken, nietwaar, dan zijn er altijd nog mensen, die om me zullen treuren (gelach). Begrijpt u wat ik bedoel?

Maar als 'ie báng zal zijn, omdat het het einde is zonder meer, nou, dan zou het dwaas zijn. Een einde aanvaard je. Dan zeg je: och, probeer dan nog zoveel mogelijk plezier te hebben. Maar als je dénkt dat er meer is en je hebt het gevoel niet beantwoord te hebben aan wat je moet zijn, ja, dán ben je bang voor de dood. Ook al zeg je niet in een leven daarna te geloven, je bent bang voor de dood, omdat het het ónbekende is en daarmee een mogelijke beleving, die je niet gewenst, maar zelf wel veroorzaakt heb. Voldoende?

Nou, dat is een psychologisch betoog en dan gaan we zo'n beetje aan het einde toe komen van de bijeenkomst, als u het niet erg vindt. Nou, hoe moeten we dat doen?

Weet je wat, ik ga eerst drie definities geven van de begrippen. U geeft een woord en ik zoek er een omschrijving bij.

❖ *Emotie.*

Emotie is een innerlijke opwelling waardoor de mens zijn onverstandelijke en onbeheerste reactie meent te mogen verklaren door te zeggen dat een opwelling belangrijker is voor de werkelijkheid dan een erkenning.

Even drie keer doordraaien, dan leg je het juist.

❖ *Pastel.*

Tere kleur, maar ook een stuifende stift. Je zoudt kunnen zeggen: pastel is de tussenkleur, die zodanig verstuift, dat ze gefixeerd moet worden voor ze een blijvende betekenis kan krijgen.

❖ *Openbaring.*

Openbaring is datgene, wat gegeven wordt door diegene, die openbaren wat er niet geopenbaard is, maar door hun openbaring in feite openbaren hoezeer zij meer willen zijn dan anderen en daardoor in feite..... (einde band).

Auteursrecht / Copyright

© 2004, Orde der Verdraagzamen. Alle rechten voorbehouden. De Vereniging "Orde der Verdraagzamen" verleent u hierbij toestemming teksten en documenten die door de Vereniging "Orde der Verdraagzamen" op het World Wide Web gepubliceerd zijn voor niet-commercieel gebruik te kopiëren, mits elke kopie die u van deze teksten en documenten maakt van het volgende copyright-kenmerk wordt voorzien: © Vereniging "Orde der Verdraagzamen". Niets in de door de Vereniging "Orde der Verdraagzamen" gepubliceerde teksten en documenten mag worden uitgelegd als verlening van enig recht aan u of anderen, met uitzondering van de hierbij gegeven toestemming tot kopiëren voor niet-commercieel gebruik.